

Evropsky významná lokalita Zahrádky se stane přírodní památkou i na ochranu brouka páchníka

09. 11. 2012 12:43

Evropská významná lokalita (EVL) Natura 2000 Zahrádky u České Lípy o rozloze 14,4 ha byla zřízena pro druhovou ochranu brouka páchníka hnědého (*Osmoderma barnabita*), který patří do příbuzenstva brouků zlatohlávků.

Původní latinský název *Osmoderma eremita*, uvedený ve vyhlášce š. 395/1992 Sb. jako silně ohrožený druh, se již dnes pro středoevropské páchníky neužívá.

V nejbližší době bude EVL vyhlášena novou přírodní památkou Libereckého kraje.

EVL se skládá ze dvou oddělených částí. První částí je zámecký park, který vybudoval Albrecht z Valdštejna. (Leží u bývalého barokního zámku, který v noci z 29. na 30. ledna 2003 začal hořet a i přes veškerou snahu se obrovský požár nepodařilo uhasit. Předpokládané náklady na rekonstrukci se odhadují na 100 milionů korun a je otázkou, zda vůbec bude objekt, až je chráněnou kulturní památkou ČR, obnoven.) V parku s přilehlou habrovou alejí z první poloviny 17. století a okolí se nachází řada soch a je zde mnoho vzácných stromů s mohutnými dutinami a množstvím trouchnivějícího dřeva, které je právě pro život páchníka důležité.

O 200 metrů dál leží druhá část EVL – chráněná lipová Valdštejnská alej. Alej leží jižně od hlavní komunikace a vede k Bobřímu potoku. Má cca 200 lip, nejstarší stromy dosahují až 300 let.

„V současné chvíli připravujeme vyhlášení této Evropsky významné lokality přírodní památkou Libereckého kraje,“ prozradil Kristián Habrda, odborný pracovník ochrany přírody, Odboru životního prostředí a zemědělství KÚ LK, s tím, že příslušný návrh by měl jít do Rady LK do konce letošního roku.

Podle něj však nejde jen o záchranu stromů v aleji, ale také o ochranu již zmíněného vzácného brouka – páchníka hnědého. Ten je ohrožen jak postupným odumíráním a kácením starých stromů, jejichž dutiny brouk obývá, ale třeba i aplikací insekticidů, nadměrným využíváním larev jako rybářských návnad zejména v lokalitách na hrázích rybníků atp.

„Jedná se o brouka o velikosti do tří centimetrů, který je svým životem vázán na staré stromy – v parcích, alejích, případně oborách či starých ovocných sadech. Samičky snášejí do dutin stromů vajíčka, z nichž se líhnou larvy, které následně v tlejícím dřevě v dutině stromu žijí tři až čtyři roky. V konečné fázi před zakuklením mohou larvy páchníka měřit až 10 centimetrů,“ popsal brouka Habrda a připomněl, že dospělý brouk se rád vyhřívá na osluněných částech kmenů starých stromů a vydává charakteristický zápach, který mu také dal české rodové jméno.

„Proto páchník, proč ale hnědý, to netuším, když brouk je podle mě spíše do zelena,“ dodal s úsměvem a vypočítal rozšíření brouka v České republice – například Hlubocko, Třeboňsko, Novohradsko, Blatensko, v Polabí, Poodří, a také na střední Moravě.

Aby byl páchník lépe chráněn a mohl prosperovat, zajistí Liberecký kraj podle zpracovaného návrhu plánu péče o vznikající přírodní památku do konce roku ošetření habrové aleje v rámci parku.

„Dojde k sesazení korun stromů na úroveň v minulosti provedených řezů tak, aby byla zajištěna bezpečnost v okolí stromů a aby se alej prosvěttila. Tak dojde ke zlepšení podmínek pro výskyt saproxylofágního hmyzu, což je hmyz, vázaný na dutiny stromů, mezi něž páchník patří,“ popsal.

To vše nákladem cca 120 tisíc Kč.

Podle odborníků populace páchníka na většině lokalit pravděpodobně pouze dožívají, protože se v blízkosti dnes osídlených stromů nevyskytují náhradní stromy vhodné do budoucna.

„Počítáme také s inventarizací Valdštejnské aleje a vytvoření odborného podkladu pro projekt, v rámci kterého by kraj celou tuto úžasnou alej postupně ošetřil a dosadil novými stromy.“ doplnil Kristián Habrda a dodal, že kraj hodlá finanční prostředky na ošetření této aleje čerpat z Operačního programu Životní prostředí.

Na území Libereckého kraje byly v rámci soustavy Natura 2000 vyhlášeny 3 ptačí oblasti – Krkonoše, Jizerské hory a Českolipsko – Dokeské pískovce a mokřady (32 169 ha), a 51 evropsky chráněných lokalit (42 294 ha).